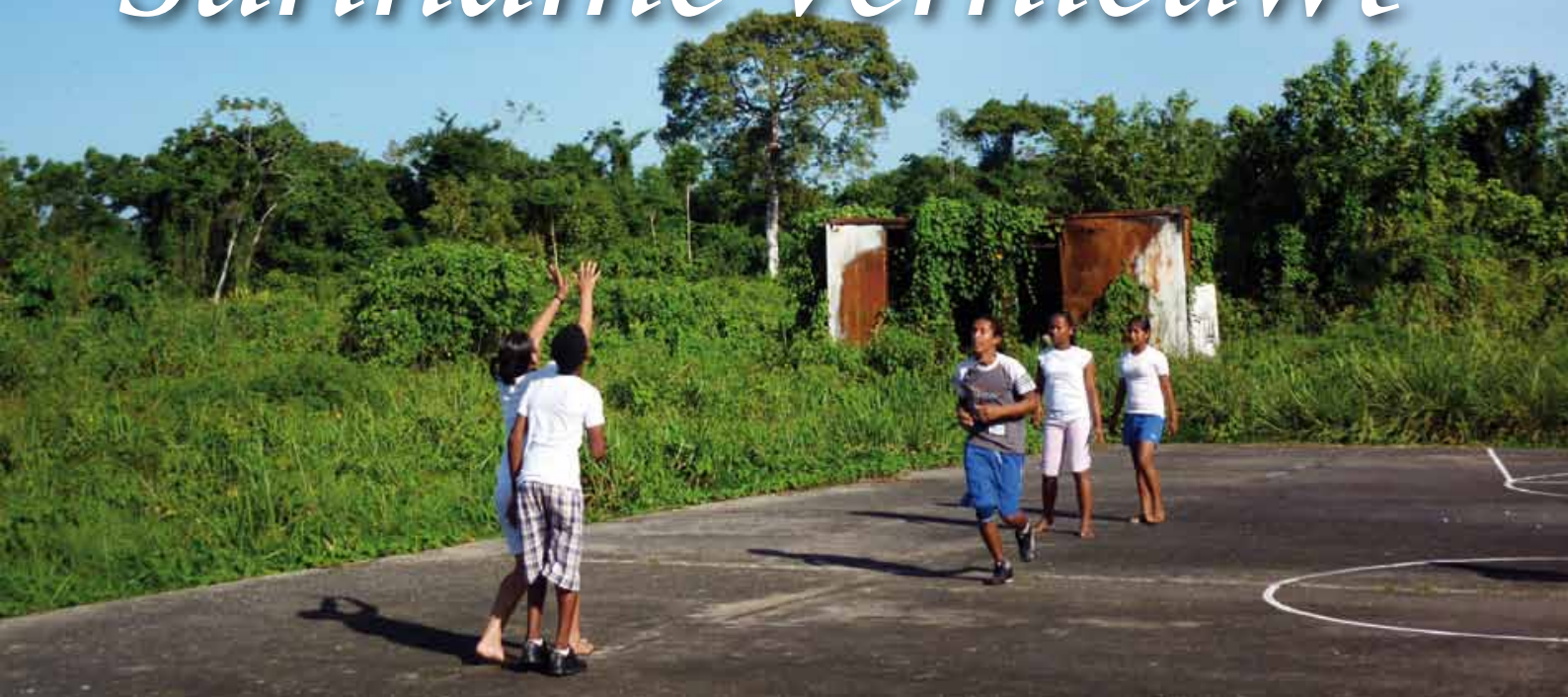

Onderwijs in Suriname vernieuwt

Het onderwijs in Suriname is in ontwikkeling. De kleuterschool, de lagere school en de mulo worden samengevoegd. Hiervoor is een curriculumraamwerk gemaakt, zijn leerlijnen beschreven en allerlei uitwerkingen gemaakt. Maar de verlengde basisschool is nog niet ingevoerd. Wel is op basis van deze uitgangspunten en uitwerkingen concreet leer materiaal gemaakt voor de kleuters en voor groep 3. Dit is gedaan door leerkrachten, opleiders, begeleidingsinstituten uit Suriname met begeleiding van vakinhoudelijke medewerkers van het Nationaal Expertisecentrum voor Leerplanontwikkeling (SLO). Voor bewegingsonderwijs heeft Marco van Berkel de Surinaamse groep begeleid en hij beschrijft het proces van onderwijsvernieuwing voor bewegingsonderwijs in Suriname.

Door: Marco van Berkel

Het bewegingsonderwijs in Suriname wordt bijna altijd buiten gegeven. Er zijn weinig gymzalen. De kinderen zijn gewend aan de warmte, maar toch mopperen ze wel eens over het sporten in de hitte. Sommige kinderen hebben gym schoenen, andere gymmen op hun blote voeten, zowel in het gras als op een ondergrond van steen of beton. Van flessen met zand zijn pilonnen gemaakt en oude tonnen fungeren als honken bij een honkloopspel. Kasten of een bok hebben ze niet dus bok- en hurkspringen wordt over elkaar gedaan of tussen twee leerlingen die een stok vasthouden. Zwaaien wordt vrijwel niet gedaan. Er zijn behoorlijke verschillen tussen het aanbod. In Paramaribo zijn scholen waar heel veel wordt gebasketbald, in het binnenland zijn scholen waar veel wordt gecricket. Op de lagere scholen zijn er veel vakleerkrachten, sommigen opgeleid in het buitenland, anderen opgeleid in Suriname in een soort leergang na de pabo.

Ondersteuning

De opdracht aan SLO was om een consistent en kwalitatief curriculumkader mee te helpen ontwikkelen, passend bij de Surinaamse situatie en aansluitend bij moderne opvattingen over opvoeding en onderwijs. Het Nederlandse curriculum stond niet centraal, anders had het gewoon in Nederland geschreven kunnen worden.

Voor alle vakken (taal, rekenen, bewegingsonderwijs, OJW – oriëntatie op jezelf en de wereld – en Kunst en Cultuur) waren groepen met specialisten samengesteld en de bijeenkomsten van deze groepen vonden plaats in hetzelfde gebouw. De groepen konden hierdoor van elkaar leren, ze stimuleerden elkaar en tegelijk kon er een afstemming plaatsvinden, zodat de ontwikkelingen in de vakgebieden niet allemaal verschillende kanten op zouden gaan. Daarnaast was

»»

Contact:

m.van.berkel@slo.nl

gekozen om taal een centrale plaats te geven, als vak maar ook in de andere vakgebieden.

Vragen

Vanaf januari 2011 heeft een groep specialisten voor bewegingsonderwijs de leerlijnen beschreven voor vier- tot zestienjarigen. De groep worstelde met vragen als:

- Welke doorlopende leerlijnen staan centraal in het bewegingsonderwijs?
- Hoe ordenen we de leerstof?
- Welke leerlijnen beginnen later en welke eindigen op een bepaalde leeftijd?
- Oriënteren we ons op de Amerikaanse sporten, willen we de traditionele Surinaamse spelen in het onderwijs houden?
- Welke plaats krijgt het zwemmen in het leerplan?
- Hoe noemen we het vakgebied?

Kader en verantwoording

Over de naam van het vakgebied worden in Suriname dezelfde discussies gevoerd als in Nederland. Tot voor kort werd het in de officiële stukken Lichamelijke Opvoeding genoemd, maar gedurende deze ontwikkelperiode werd gekozen voor de naam Bewegingsonderwijs. Dit begrip geeft het meest precies weer wat er in de lessen gebeurt,

namelijk onderwijs in bewegen. De toevoeging bij deze keuze is direct: 'In dit onderwijs zitten natuurlijk veel opvoedingsaspecten.' De verantwoording van het vak bewegingsonderwijs op school wordt gegeven met de volgende argumenten:

- maakt activiteiten in vrije tijd mogelijk, nu en later
- herkennen van talenten in de sport en helpen bij sportkeuze
- zorgt voor brede competentieontwikkeling zoals samenwerken, omgaan met emoties
- veiligheid en overlevingskansen door zwemonderwijs
- ondersteuning van cognitieve ontwikkeling en concentratie
- bijdrage aan het voorkomen en verminderen van overgewicht en aan het voorkomen van welvaartziekten.

De ordening van de leerlijnen lijkt op de Nederlandse ordening, met twee belangrijke verschillen. In het domein Spel is naast Tik- en jagerbalspelen en Stoeispelen de leerlijn Spel en sport opgenomen. Ook zijn in het domein Fitness de leerlijnen Eenvoudige krachttraining en Conditietraining opgenomen voor de bovenbouw (dit is in Nederland de onderbouw van het voortgezet onderwijs).

Groep 3

Na de formulering van de leerlijnen kreeg een groep begeleiders van vakleerkrachten de opdracht een uitwerking te maken voor

FOTO: MARCO VAN BERKEL

Domein: Springen

Onderwerp: Hurksprong

Beginsituatie: De leerlingen hebben eerder eenvoudige steunsprongen gedaan en kunnen vanaf een verhoging naar beneden springen en gecontroleerd landen.

Lestijd: 15 minuten

AANBOD

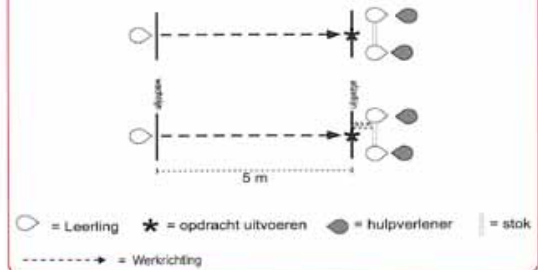
Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Twee groepjes van vijf leerlingen van ongeveer gelijke grootte/ lengte • Start- en afzetsreep (2x) • Afstand tussen wachtlijn en steunvlak is 5m • Afstand tussen afzetlijn en steunvlak is 1,5m • 2 leerlingen houden de stok vast • 2 leerlingen als hulpverleners
Leerdoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Leren in een regelmatig tempo aan te lopen • Leren afzetten met beide benen • Leren steunen (handen plat op het steunvlak) • Leren hulpverleners
Opdracht	Maak een hurksprong over de stok. Loop van achter de wachtlijn naar de afzetlijn, zet af met beide benen naast elkaar en maak een hurksprong over de stok.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> • Steunen op de schouders bij het springen • Knieën naar de borst en landen op beide voeten • Als 4 leerlingen gesprongen hebben, wisselen van taak • Twee leerlingen houden de stok voor het lichaam vast • De hulpverleners staan voor de leerlingen die de stok vasthouden en pakken de springer aan de bovenarmen vast zodra die over de stok springt • Je begint met de aanloop als de hulpverleners klaar staan
Start les	De leerkracht laat drie leerlingen een voorbeeld geven. Accent komt te liggen op een rustige aanloop, afzet met twee benen, knieën naar de borst en hulpverleners i.v.m. veiligheid.

RUIMTE EN UITDAGING	BEGELEIDING (FEEDBACK)
Hot werken de leerlingen?	
De leerlingen springen zelfstandig en wisselen zelf van functie. Wat gebeurt er zoaf?	De leerkracht geeft veel complimenten en af en toe tips of aanwijzingen
<ul style="list-style-type: none"> • Springt niet over de stok 	<ul style="list-style-type: none"> • Handen op de schouders (steunvlakken) • Knieën naar de borst • Stok lager
<ul style="list-style-type: none"> • Loopt niet regelmatig aan tot de afzetlijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Normale looppassen maken naar de afzetlijn • Kortere aanloop
<ul style="list-style-type: none"> • Zet niet met beide benen naast elkaar af 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit spreidschrede stand op de afzetlijn springen met beide benen op de afzetlijn springen
<ul style="list-style-type: none"> • Landt niet met beide benen naast elkaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Accent leggen op benen bij elkaar bij de landing
<ul style="list-style-type: none"> • Hulp wordt te laat verleend 	<ul style="list-style-type: none"> • Hulpverleners als de springer de handen op de schouders heeft geplaatst

EVALUATIE

Leerlingen die het goed kunnen aan het eind van de les een voorbeeld laten geven om te benadrukken wat ze goed doen. Leerlingen die het aan het eind van de les nog niet over de stok kunnen, noteren voor de volgende les.

HURKSPRONG

groep 3. De groep bestond uit Ingrid Overeem, Sherita Breidel, Jenny Cheuk-A-Lam, Henk IJzer en Iwan Tseng. Naast hun werk als begeleider werken ze ook als opleider van de vakleerkrachten. Dit boek is onlangs uitgekomen met een voorwoord van de Minister van Onderwijs en Volksontwikkeling. Mevrouw Shirley Sitaldin noemt hier dat deelname aan sport, spel en bewegen van onschatbare waarde is voor het individu. "Door het bieden van een adequaat pedagogisch klimaat en deskundige begeleiding vervult de school bij de voorbereiding op die deelname (aan sport, spel en bewegen) een sleutelrol." In dit curriculum voor groep 3 is een voorbeeldplanning gemaakt van activiteiten per week. Van al deze activiteiten zijn van iedere leerlijn en van ieder deelgebied daarbinnen één of twee activiteiten uitgewerkt. De manier van beschrijven is op een zelfde manier gebeurd als bij de andere vakgebieden. Dit zorgt ervoor dat een goede communicatie over de verschillende vakken mogelijk is. Het nieuwe van dit beschrijvingsmodel is dat eerst het aanbod wordt gedaan en dat daarna de kinderen ruimte krijgen om met dit aanbod aan het werk te gaan. Voor het bewegingsonderwijs in Suriname was dit niet erg nieuw, maar voor de andere vakgebieden wel.

Werk moet plezierig zijn

Boek voor groep 3

Het boek heeft een mooie vormgeving gekregen. Het heeft een harde kaft en het papier is dik en glimmend. In het boek wordt kleur gebruikt en de opmaak van de activiteiten is erg ruim. Hierdoor is het goed leesbaar. Dezelfde groep specialisten is nu bezig met de ontwikkeling van een vergelijkbaar boek voor groep 4. Tegelijk geven ze scholing aan de vakleerkrachten die met het boek voor groep 3 aan het werk zijn

Voorbeeld

Een voorbeeld van een beschrijving is Hurksprong, zie boven.

Voor mij was het werken met deze mensen heel erg prettig. Er werd hard gewerkt.

Ze begonnen 's ochtends vroeg en gingen vrijwel zonder pauze door tot twee uur in de middag. Dan gingen ze naar huis en daar werd in de middag of avond nog wat afgemaakt of weer voorbereid voor de volgende dag. Tegelijk was de sfeer ontspannen met regelmatig een grap tussendoor. Want werk moet plezierig zijn. ◀